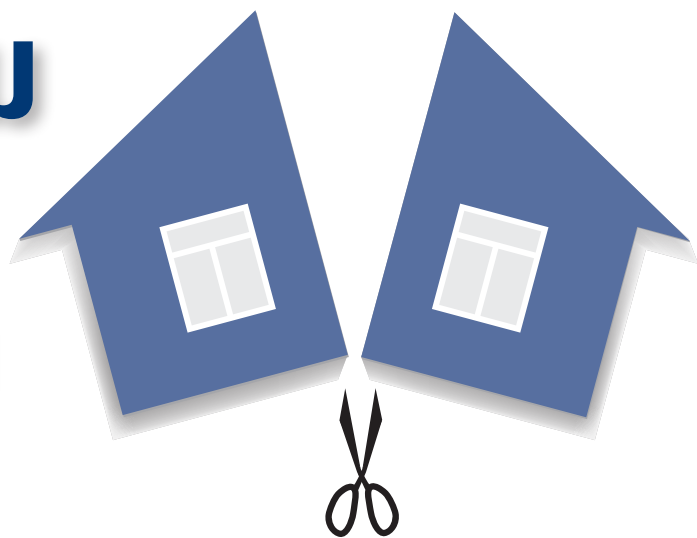


ไม่มีสิทธิ์ ทำพินัยกรรม ยกสินสมรส เกินส่วนของตน



พรเทพ ทวีกาญจน์
นายความ

เมื่อชาย และหญิงได้จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมาย การสมรสนั้นย่อมมีผลสมบูรณ์อันก่อให้เกิดความสัมพันธ์กันต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ทั้งทางด้านครอบครัว ทางด้านความสัมพันธ์ หลังจากจดทะเบียนสมรส ทางด้านทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งเรื่องทรัพย์สินเงิน ๆ ทอง ๆ ที่ได้มาในระหว่างสมรส ทรัพย์สินใด ๆ ที่คู่สมรสได้มาในระหว่างสมรส ซึ่งหมายถึง **ทรัพย์สินอื่น ๆ อันนอกเหนือจากสินส่วนตัว** ไม่ว่าจะอะไรก็ตาม ถ้าหากคู่สมรสไม่ว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนั้นได้รับมากก็ให้ถือว่าเป็นสินสมรสระหว่างสามีภริยาที่ถูกต้องตามกฎหมาย ตัวอย่างเช่น อาจจะเป็นเงินเดือน เงินโบนัส เงินรางวัลจากลอตเตอรี่ เป็นต้น เงินที่ทำมาหาได้ร่วมกันในระหว่างการสมรส ถือได้ว่าเป็นสินสมรสรวมกันระหว่างสามีภริยา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1474 กล่าวไว้ว่า **“สินสมรสได้แก่ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มา ระหว่างสมรส หรือที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาระหว่างสมรสโดยพินัยกรรม หรือโดยการให้เป็นหนังสือ เมื่อพินัยกรรม หรือหนังสือยกให้ระบุว่าเป็นสินสมรส หรือที่เป็นดอกผลของสินส่วนตัว ถ้าหากกรณีเป็นที่สงสัยว่าทรัพย์สินอย่างหนึ่งเป็นสินสมรสหรือไม่ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นสินสมรส”** และกฎหมายยังบัญญัติต่อไปว่า การจัดการทรัพย์สินสำคัญ ๆ บางประเภท สามี และภริยาต้องจัดการสินสมรสร่วมกันจะจัดการฝ่ายเดียวไม่ได้ หรือต้องได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่งก่อนเสมอ



(ป.พ.พ.มาตรา 1476) **ฉะนั้นการจัดการสินสมรสที่ต้องจัดการร่วมกันหรือต้องได้รับความยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่ง** ตามมาตรา 1476 ถ้าคู่สมรสฝ่ายหนึ่งได้ทำนิติกรรมไปแต่เพียงฝ่ายเดียวหรือโดยปราศจากความยินยอมของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งอาจฟ้องให้ศาลเพิกถอนนิติกรรมนั้นได้ เว้นแต่คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งได้ให้สัตยาบันแก่นิติกรรมนั้นแล้ว หรือในขณะที่ทำนิติกรรมนั้นบุคคลภายนอกได้กระทำโดยสุจริต และเสียค่าตอบแทน การฟ้องให้ศาลเพิกถอนนิติกรรมห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นหนึ่งปี นับแต่วันที่ารู้เหตุอันเป็นมูลให้เพิกถอน หรือเมื่อพ้นสิบปี นับแต่วันที่ได้อำนาจนิติกรรมนั้น

หากสามีนำเงินที่ได้มาในระหว่างสมรสที่เป็นสินสมรสไปซื้อบ้าน ผ่อนคนคอนโด ซื้อที่ดิน หรือแม้กระทั่งรถยนต์ แต่ใส่ชื่อตนเองเป็นผู้ซื้อ หากจะขายหรือโอนให้ใคร ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นสินสมรส ไม่เป็นสินส่วนตัวอย่างที่คิด หากปรากฏภายหลังจากจดทะเบียนสมรสแล้ว สามีได้นำสินสมรสไม่ว่าอะไรก็ตามยกให้ผู้อื่น เช่นนี้ ภริยาสามารถเรียกร้องคืนได้ เพราะภริยามีสิทธิ์ครึ่งหนึ่งในสินสมรส ในทางกลับกันหากสามีใส่ชื่อภริยาแต่เพียงผู้เดียวก็ไม่ทำให้สินสมรสนั้นเปลี่ยนเป็นสินส่วนตัวไปได้ ดังเช่นตัวอย่างในคดีนี้ สามีภริยาจดทะเบียนสมรสกันไม่มีบุตรด้วยกัน แต่ภริยามีบุตรที่เกิดจากสามีเก่าสองคน ในระหว่างสมรสสามีภริยาซื้อที่ดินหนึ่งแปลง ใส่ชื่อภริยาเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ แต่ก่อนที่ภริยาจะเสียชีวิตได้ทำพินัยกรรมยกที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่บุตรที่เกิดจากสามีเก่าทั้งสองคน สามีปัจจุบันมาฟ้องเป็นคดีนี้อ้างว่าเป็นสินสมรส ภริยาไม่มีสิทธิ์นำสินสมรสส่วนของสามีไปทำพินัยกรรมยกให้แก่ผู้ใดได้



ฎีกาที่ 3720/2548 ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า โจทก์เป็นสามีโดยชอบด้วยกฎหมายของนางเขียน โดยจดทะเบียนสมรสกันเมื่อเดือนเมษายน 2526 ไม่มีบุตรด้วยกัน ที่ดินพิพาทเดิมเป็นของนายสุวรรณ โอนชายมาเป็นสิทธิชื่อนางเขียน เมื่อปี 2530 ต่อมามีการปลูกสร้างบ้านบนที่ดินหลายหลัง และปี 2540 นางเขียนได้ทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมืองยกที่ดินให้แก่จำเลยทั้งสองรวมทั้งที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทด้วย จำเลยทั้งสองเป็นบุตรนางเขียนกับสามีคนก่อน มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสองประการแรกว่า ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่พิพาทเป็นสินสมรสระหว่างโจทก์กับนางเขียนหรือไม่ โจทก์มีนายสุวรรณเจ้าของที่ดินเดิม มาเบิกความเป็นพยานสนับสนุนว่า พยานได้โอนชายที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ และนางเขียน ซึ่งเป็นสามีภริยากันเมื่อปี 2530 ตามสารบัญญัติทะเบียน เอกสารหมาย จ 3 โดยโจทก์ให้ใส่ชื่อชื่อนางเขียนเป็นผู้รับโอน ส่วนจำเลยทั้งสองอ้างตนเองเบิกความว่า นางเขียนได้ซื้อที่ดินพิพาทตั้งแต่ปี 2524 และปลูกสร้างบ้านบนที่ดินก่อนนางเขียนจดทะเบียนสมรสกับโจทก์ แต่เพิ่งมาโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินทางทะเบียนในปี 2530 เห็นว่า โจทก์มีนายสุวรรณเจ้าของที่ดินเดิมเป็นพยานคนกลางมิได้มีผลประโยชน์ฝ่ายใดมาเบิกความประกอบการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทว่า โอนชายให้แก่โจทก์ และนางเขียน เมื่อปี 2530 คำเบิกความของนายสุวรรณมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ส่วนจำเลยทั้งสองคนมีแต่คำเบิกความลอย ๆ ว่านางเขียนซื้อที่ดินพิพาทตั้งแต่ปี 2524 แต่ยังไม่สามารถจดทะเบียนโอนให้แก่นางเขียนได้เนื่องจากที่ดินติดจำนองอยู่นั้น เห็นว่า หากนางเขียนซื้อที่ดินพิพาทตั้งแต่ปี 2524 จริง การ

ที่ที่ดินพิพาทของนายสุวรรณติดจำนองอยู่หาเป็นอุปสรรคในการที่จะโอนกรรมสิทธิ์ซื้อขายกันไม่ เพราะนายสุวรรณยอมได้เงินจากการขายไปชำระหนี้เพื่อไถ่ถอนจำนองได้ พยานหลักฐานโจทก์มีน้ำหนักให้น่าเชื่อว่าพยานหลักฐานจำเลยทั้งสอง ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ที่ดินพิพาทพร้อมสิ่งปลูกสร้างโจทก์ และนางเขียนได้มากระหว่างสมรส จึงเป็นสินสมรสที่โจทก์ และนางเขียนมีสิทธิในทรัพย์สินพิพาทนั้นคนละครึ่งหนึ่ง เมื่อไม่ปรากฏว่าโจทก์ยินยอมด้วย นางเขียนจึงไม่มีสิทธิทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินที่พิพาทเกินกว่าส่วนของตนให้แก่จำเลยทั้งสองได้ ปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายคือว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความมรดกหรือไม่ เห็นว่าเมื่อทรัพย์สินพิพาทส่วนที่โจทก์ฟ้องขอแบ่งเป็นสินสมรสไม่ใช่ทรัพย์สินมรดก จึงไม่อยู่ในอายุความ 1 ปี ตามมาตรา 1754 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามานั้นชอบแล้ว ฎีกาจำเลยทั้งสองฟังไม่ขึ้น

บทสรุปส่งท้าย ผู้ทำพินัยกรรมมีกรรมสิทธิ์รวมกับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นทรัพย์สินที่เป็นสินสมรส กรรมสิทธิ์รวม ทรัพย์สินเหล่านี้ไม่ได้เป็นของผู้ทำพินัยกรรมแต่เพียงผู้เดียว แต่ผู้อื่นยังมีส่วนในทรัพย์สินนั้น ๆ ร่วมกับผู้จัดทำพินัยกรรมรวมอยู่ด้วย ดังนั้นผู้จัดทำพินัยกรรมจึงไม่มีส่วนในทรัพย์สินของตนเองเต็มส่วนในทรัพย์สินนั้น แม้ผู้ทำพินัยกรรมจะระบุว่า ยกทรัพย์สินทั้งหมดให้แก่ผู้รับพินัยกรรม แต่ก็มีผลเพียงเท่าที่ผู้จัดทำพินัยกรรมมีส่วนในกรรมสิทธิ์รวมเท่านั้น ไม่สามารถยกทรัพย์สินในส่วนของกรรมสิทธิ์ของผู้อื่นให้แก่ผู้รับพินัยกรรมได้